

Sygn. akt II CNP 18/13

POSTANOWIENIE

Dnia 22 sierpnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 sierpnia 2013 r.,

skargi L. W. M.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 24 lutego 2011 r., sygn. akt VII Ca [...],

wydanego w sprawie z powództwa L. M.

przeciwko E. [...] Spółce Akcyjnej w G.

o zapłatę,

odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powód wystąpił w pozwie przeciwko pozwanej E. [...] S.A. w G. zapłaty kwoty 9 335,60 zł. za bezumowne korzystanie przez pozwaną z urządzeń energetycznych usytuowanych na jego nieruchomości. W piśmie procesowym z dnia 17 września 2008 r. pełnomocnik powoda podniósł, że oprócz wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy powód dochodzi odszkodowania, za wyłączenie z użytkowania gruntu pod słupami i za zmniejszenie wartości nieruchomości na skutek przebiegu przez nią linii energetycznej napowietrznej.

Sąd Rejonowy w S. wyrokiem z dnia 17 września 2010 r. uwzględnił powództwo do kwoty 1297,77 zł z ustawowymi odsetkami od doręczenia pozwanej odpisu pozwu, tj. od dnia 12 czerwca 2008 r. i w pozostałym zakresie powództwo oddalił. W wyniku apelacji pozwanej Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 24 lutego 2011 r. zmienił zaskarżony wyrok i w całości powództwo oddalił, a także oddalił apelację powoda od oddalonej części powództwa.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 24 lutego 2011 r. powód wniósł o stwierdzenie, że zaskarżony wyrok jest w całości niezgodny z prawem i o uchylenie w części wyroku sądu drugiej instancji i pierwszej instancji - w zakresie dotyczącym odszkodowania - oraz odrzucenie w tym zakresie pozwu (art. 413¹¹ § 3 k.p.c.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku przysługuje od orzeczenia sądu w zasadzie drugiej instancji, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a jego zmiana lub uchylenie w drodze innych środków prawnych, nie było i nie jest możliwe (art. 424¹ § 1 k.p.c.). Zasadą jest, że prawomocność tworzy nowy stan prawny pomiędzy stronami albo *erga omnes*, jak też sanuje wszelkie ewentualne naruszenia prawa, którymi orzeczenie ewentualnie jest dotknięte. Dlatego przy wykładni zawartego w art. 424¹ § 1 k.p.c. pojęcia „niezgodności z prawem” należy uwzględnić istotę i sens odpowiedzialności państwa przewidzianej w art. 417¹ § 2 k.c. w zw. z art. 77 Konstytucji oraz naturę władzy sądowniczej. Swoboda ocen sędziego wynika nie

tylko z jej istoty, ale często z pojęć niedookreślonych, czy klauzul generalnych. W związku z tym, w teorii prawa trafnie przyjmuje się istnienie tzw. luzu decyzyjnego, który oznacza możliwość wyboru przez sędziego jednego z możliwych rozwiązań.

Poza tym, treść orzeczenia zależy od wyników wykładni, które mogą być różne w zależności od przedmiotu i stosowanych jej metod. W związku z otwartością semantyczną języka, w tym także języka prawnego, mogą mieć miejsce różne poprawne z punktu widzenia metod interpretacji. Z tych przyczyn tezę o istnieniu jedynego trafnego orzeczenia należy odrzucić. Dlatego też należy uznać, że różnej treści orzeczenia wydane w podobnej sprawie mogą być „zgodne z prawem” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 1991 r., III ARN 32/91, PUG 1992, nr 2-3, poz. 4).

Z tych wszystkich względów definicja bezprawności dotycząca art. 424¹ § 1 k.p.c. jest nieco odmienna od tego ogólnego pojęcia funkcjonującego na gruncie prawa materialnego i procesowego. Prawomocne orzeczenie w omawianym wypadku jest niezgodne z prawem, gdy jest sprzeczne z niepodlegającymi różnej wykładni przepisami i z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35, z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, nr 1, poz. 17, z dnia 14 grudnia 2006 r., I BP 13/06, M. P.Pr. 2007, nr 5, poz. 253).

Przy ocenie więc, czy skarga jest oczywiście bezzasadna należy uwzględnić „obostrzone” pojęcie bezprawności orzeczenia w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. Sąd drugiej instancji ocenił, że wydana w dniu 11 czerwca 1979 r. na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (jedn. tekst: Dz.U. z 1974 r., Nr 10, poz. 64 ze zm.), decyzja Naczelnika Miasta i Gminy B. zezwalająca na usytuowanie linii energetycznej na gruntach prywatnych (między innymi obecnie powoda) jest tytułem prawnym dla przedsiębiorcy przemysłowego do stałego korzystania z takiej nieruchomości. Skoro pogląd ten oparł na wykładni dokonanej przez Sąd Najwyższy w uchwałach: z dnia 20 stycznia 2010 r., III CZP 116/09, OSP 2010, nr 11, poz. 110 i z dnia 28 lutego 2002 r., III CZP 1/02, OSNCP 2003, nr 1, poz. 4 i orzeczeniach:

z dnia 15 marca 1983 r., IV CZ 15/83, OSNCP 1983, nr 9, poz. 146, z dnia 9 stycznia 2008 r., II CSK 432/07, Lex Polonica, nr 2130555 i z dnia 21 stycznia 2009 r. II CSK 394/08, Lex Polonica 1988372, to nie można było ocenić, że zaskarżony wyrok z tego powodu jest bezprawny w wyżej zasygnalizowanym znaczeniu. W dodatku w judykaturze funkcjonowało nawet zapatrywanie, że właścicielowi na gruncie kodeksu cywilnego nie może przysługiwać wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości przez posiadacza służebności przesylu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2007 r. II CSK 457/06, LEX nr 339717 i postanowienie z dnia 15 kwietnia 2011 r. III CZP 7/11, OSP 2012 nr 10, poz. 93), które zostało dopiero odrzucone przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 lipca 2013 r., III CZP 36/13 (dotychczas niepubl.).

Sam powód wystąpił z roszczeniem odszkodowawczym przed Sądem Rejonowym nie z tytułu ograniczenia jego prawa własności decyzją administracyjną, lecz z roszczeniem odszkodowawczym, jako roszczeniem uzupełniającym wynikającym wprost z art. 230 k.c. Nie podnosił bowiem, że decyzja z dnia 11 czerwca 1979 r. Naczelnika Miasta i Gminy B. wydana na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości jest niezgodna z prawem i że w trybie administracyjnym nie zostało przyznane odszkodowanie na podstawie art. 36 tej ustawy, lecz wskazał, że poniósł stratę na skutek wyłączenia jego użytkowania gruntu pod słupami i za pogorszenie nieruchomości w wyniku funkcjonowania na niej linii energetycznej napowietrznej. Roszczenie to miało zatem charakter cywilnoprawny i podlegało rozpoznaniu na drodze sądowej. Było ono jednak nieuzasadnione, co wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 8 września 2011 r. III CZP 43/11 (OSNC 2012, nr 2, poz. 18). Oczywiście jego oddalenie nie ma wpływu na dopuszczalność dochodzenia przez powoda roszczeń przynależnych do drogi administracyjnej, gdyż Sądy *meriti* o nich nie rozstrzygały.

Z tych względów na podstawie art. 424⁹ Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

aw

jw